

10 Klúčových pojmov Od Memoranda k Matici Slovenskej

1. **Neoabsolutizmus:** Obdobie po revolúcii 1848/49 (Bachova éra), vyznačujúce sa centralizmom, policajným sledovaním a obmedzením slobôd.
2. **Memorandum slovenského národa (1861):** Politický program prijatý v Martine, ktorý žiadal národné práva, vlastné školy a územnú autonómiu.
3. **Hornouhorské slovenské Okolie:** Hlavná požiadavka Memoranda – návrh na vytvorenie autonómneho slovenského územia, ktoré by nepodliehalo priamo uhorskej správe, ale malo by vlastné úrady.
4. **Matica slovenská (1863):** Celonárodná kultúrna inštitúcia založená v Martine. Podporovala vedu, umenie, vydávala knihy a zbierala pamiatky.
5. **Autonómia:** Forma nezávislosti, spravovanie vlastných záležitostí v rámci štátu (slovníková definícia z učebnice).
6. **Slovenské gymnáziá:** Tri stredné školy s vyučovacím jazykom slovenským, ktoré vznikli v 60. rokoch 19. storočia (Revúca, Martin, Kláštor pod Znievom).
7. **Štefan Moyzes:** Katolícky biskup a prvý predseda Matice slovenskej.
8. **Karol Kuzmány:** Evanjelický kňaz a prvý podpredseda Matice slovenskej.
9. **Štefan Marko Daxner:** Politik a právnik, hlavný autor Memoranda slovenského národa.
10. **Materializmus:** Svetonázor predpokladajúci hmotnú podstatu sveta, v 19. storočí spájaný s Darwinovou evolučnou teóriou, ktorá vyvolala polemiky aj na Slovensku.